

Soustava NATURA 2000 v České republice

Dana Holišová

Bakalářská práce
2006

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta technologická

Děkuji vedoucí bakalářské práce Ing. Markétě Julinové, Ph.D. za odborné vedení, poskytnuté konzultace, rady, připomínky a vlídný přístup věnované mé bakalářské práci.

Prohlašuji, že jsem na celé bakalářské práci pracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala.

Ve Zlíně, 05. 06. 2006

.....

podpis

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá charakteristikou soustavy Natury 2000 v České republice. Je tvořena dvěma částmi – ptačími oblastmi a evropsky významnými lokalitami. V první části jsou popsány jednotlivé lokality ohrožených ptačích druhů v České republice. Druhá část se zabývá popisem stanovišť s ohroženými druhy rostlin a živočichů.

Abstrakt ve světovém jazyku

This Bachelor's Thesis deals with characteristics of the Natura 2000 in the Czech Republic. It consists of two parts – the bird regions and the European significant habitats. In the first part, there are described the individual habitats of endangered species of birds in the Czech Republic. The second part describes the sites with endangered species of plants and animals.

OBSAH

ÚVOD	4
1. PTAČÍ OBLASTI	6
2. EVROPSKY VÝZNAMNÉ LOKALITY	22
2.1. PŘEHLED DRUHŮ Z PŘÍLOHY I SMĚRNICE 92/43/EHS O STANOVIŠTÍCH	23
2.2. PŘEHLED DRUHŮ Z PŘÍLOHY II SMĚRNICE 92/43/EHS O STANOVIŠTÍCH – ŽIVOČICHOVÉ	30
2.3. ROSTLINY	38
3. BESKYDY	40
3.1. PTAČÍ OBLAST „BESKYDY“	41
3.2. EVROPSKY VÝZNAMNÁ LOKALITA „BESKYDY“	43
ZÁVĚR	46
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	47
SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV A VYSVĚTLIVEK	48

ÚVOD

Vzhledem k tomu, že projekt soustavy Natura 2000 je v naší republice celkem mladý a všechny seznamy vyšly ve sbírce zákonů teprve v roce 2005, není k tomuto tématu ještě dostupné dostatečné množství informačních zdrojů. Proto jsem pro tuto kapitolu čerpala větší množství informací z internetových stránek [<http://www.nature.cz/natura2000-design2/sub.php?id=1802>].

Natura 2000 je název soustavy chráněných území evropského významu vyplývající ze **Zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb.** Jejím prostřednictvím chráníme z evropského pohledu nejvzácnější a nejohroženější druhy živočichů, rostlin a nejceněnějších přírodních stanovišť. Cílem ochrany lokalit soustavy Natura 2000 je jejich zachování nebo zlepšení jejich stavu, a tedy ochrana biologické rozmanitosti v rámci celé Evropské unie. Každý stát EU je povinen podle stanovených kritérií vymezit odpovídající lokality a zajistit jejich ochranu. Jedná se o směrnici o ptácích – **Směrnice Rady 79/409/EHS z 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků** a směrnici o stanovištích – **Směrnice Rady 92/43/EHS z 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.**

Soustavu Natura 2000 tvoří dva typy území. Prvním typem území jsou **ptačí oblasti**, jejichž vyhlášení neprochází schvalováním evropské komise, ale zřizuje je sama Česká republika v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny nařízením vlády. V roce 2004 vyhlásila vláda 38 ptačích oblastí o celkové rozloze 694 040,47 ha. Výběr ptačích oblastí trval tři roky a pokrývají přibližně devět procent území České republiky.

Druhým typem území jsou **evropsky významné lokality**, jejichž seznam byl schválen vládou a v únoru 2005 předán Evropské komisi. Úkolem komise je zhodnotit zda jsou navržené lokality evropsky významné a zda bylo vybráno dostatečné množství těchto lokalit. Na základě tohoto je Evropská komise povinna do tří let sestavit tzv. evropský seznam. Od schválení tohoto seznamu musí Česká republika do šesti let vyhlásit lokality za zvláště chráněná území, pokud jejich ochranu nezajistí smluvně. Proces vytváření části soustavy Natura 2000 dle Směrnice o stanovištích není ještě ukončen v žádné zemi Evropské unie.

Návrhy **ptačích oblastí i evropsky významných lokalit** musí podle směrnic vycházet čistě z vědeckých poznatků. Na přípravě soustavy Natura 2000 se podílela Správa ochrany přírody. Pro vymezení území mapovali odborníci rozšíření a početnost druhů

rostlin, živočichů a ptáků. U přírodních stanovišť byla zjišťována jejich rozloha typičnost a zachovalost. Na území České republiky se nachází dvě tzv. biogeografické oblasti – kontinentální a panonská.

Povinností státu je zajistit trvalou péči o území zařazená do soustavy Natura 2000, především s vlastníky a uživateli těchto pozemků. Nejvíce budou podporovány činnosti, které přispějí k zachování přírodních stanovišť, druhů živočichů a rostlin. Na velkém množství lokalit bude možno i nadále provozovat všechny dosavadní aktivity a stejný způsob hospodaření. Mnoho lokalit bude překrývat stávající chráněná území (CHKO), takže se jejich režim nezmění. Všechny plány a projekty, které se dotýkají a nebo by mohly ovlivnit lokality Natury 2000, musí být předem posouzeny.

Z vytvoření soustavy Natura 2000 a vymezením jejích oblastí vyplývá velká možnost získat finanční prostředky z fondů Evropské unie a také ze státního rozpočtu.

1. PTAČÍ OBLASTI

Informace pro tuto kapitolu jsem převážně čerpala z internetových stránek [<http://ptaci.natura2000.cz>].

Hlavním cílem ptačích oblastí je udržet počty ptáků zařazených do soustavy Natura 2000 a jejich hnízdišť alespoň v takovém stavu jako doposud, nebo jejich počty rozšiřovat. Nejsou to přísné rezervace, kde by bylo zakázáno lidské hospodaření, je třeba jen dodržovat určitá pravidla, aby nedocházelo ke zhoršování přírodní lokality.

Kritéria podle nichž jsou vybírány ptačí oblasti

Cílem bylo vytvořit co nejjednodušší a snadno vysvětlitelná kritéria pro výběr významných ptačích území v EU, která byla založena na kritériích kategorií C (C1 –C7).

- Pět nejlepších lokalit pro daný druh přílohy I směrnice o ptácích při splnění následujících podmínek: lokalita obsahuje nejméně 1 % celostátní populace ptactva (ale min. 3 páry u velkých druhů nepěvců, 6 párů u středních a malých druhů nepěvců, 12 párů u pěvců).
- Pravidelné shromaždiště nejméně 1 % tahové populace stěhovavého druhu.
- Pravidelné shromaždiště nejméně 20000 stěhovavých vodních ptáků jednoho či více druhů.

Kategorie kritérií C pro výběr významných ptačích území v EU:

C1 – Celosvětově ohrožené druhy

C2 – Shromaždiště druhů ohrožených na úrovni EU

C3 – Stěhovavé druhy, které nejsou ohrožené

C4 – Velká shromaždiště

C5 – Velká shromaždiště – tahové koridory

C6 – Druhy ohrožené na úrovni EU

C7 – Ostatní ornitologická kritéria

Ptačí oblasti v ČR vymezené nařízením vlády

Beskydy, Bohdanečský rybník, Boletice, Broumovsko, Bzenecká Doubrava–Strážnické Pomoraví, Českolipsko–Dokeské pískovce a mokřady, Doupovské hory, Hlubocké obory, Horní Vsacko, Hostýnské vrchy, Hovoransko–Čejkovicko, Jaroslavické rybníky, Jeseníky, Jizerské hory, Komárov, Králický Sněžník, Krkonoše, Křivoklátsko, Labské pískovce, Lednické rybníky, Libavá, Litovelské Pomoraví, Novodomské rašeliniště–Kovářská, Novohradské hory, Orlické Záhoří, Pálava, Podyjí, Poodří, Rožďalovické rybníky, Řežabinec, Soutok–Tvrdonicko, Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny, Šumava, Třeboňsko, Údolí Otavy a Vltavy, Vodní nádrž Nechanice, Východní Krušné hory, Žehuňský rybník–Obora Kněžičky.

Obr.1. Přehled lokalit ptačích oblastí v ČR

1.1. Popis jednotlivých lokalit

BESKYDY

(Moravskoslezský a Zlínský kraj) – CZ0811022, rozloha 41 906,91 ha

Ptačí oblast Beskydy se nachází na severovýchodní části České republiky při hranici se Slovenskem. Oblast tvoří převážně lesy (90 % území). Původní pralesovité porosty tvoří v současnosti jen zlomek celkové lesní plochy. Zbývající plochu pokrývají

hlavně pastviny, zastavěné oblasti, vodní toky apod. Mezi nejvýznamnější druhy vyskytujících se ptáků patří strakapoud bělohřbetý, puštík bělavý a datlík tříprstý hnízdící v dutinách stromů. Je zde také známa populace holuba doupňáka, který nyní z důvodu racionálního lesního hospodaření nenachází dostatek hnízdních dutin, a proto je vzácný. Z dalších druhů se zde vyskytuje datel černý, čáp černý a jeřábek lesní.

BOHDANEČSKÝ RYBNÍK

(Pardubický kraj) – CZ0531012, rozloha 306,58 ha

Tato ptačí oblast je tvořena Bohdanečským rybníkem a rybníkem Matka, dále soustavou rybníků Zábranských a Opatovickým kanálem. Plochy mezi nimi mají charakter vodní a mokřadní s rákosovými porosty. Jsou zde převážně ostřicové mokré a vlhké louky, a louky s pozměněnou druhovou skladbou. Vodní plochy slouží jako hnízdiště, ale i zimoviště a tahová zastávka pro hodně druhů ptáků. Na tomto území byl zaznamenán výskyt 168 druhů ptactva. Hlavním druhem pro jehož ochranu byla ptačí oblast vyhlášena je chřástal kropenatý [2]. Dalšími vzácnými druhy jsou bukač velký, bukáček malý, čáp bílý nebo slavík modráček.

Obr. 2 Chřástal kropenatý

BOLETICE

(Jihočeský kraj) – CZ0311040, rozloha 23 579,71 ha

Boletice patří mezi území s vysokou lesnatostí a výskytem pestrých lesních druhů. Je zde dochováno několik stanovišť, které díky svému pralesnímu charakteru obývají některé významné druhy jako datlík tříprstý, kulíšek nejmenší a kos horský. Vzácně se zde vyskytuje tetřev hlušec, který vyžaduje tiché a světlé jehličnaté lesy s dostatkem bobulovin

v porostu. Tetřevi tiše, ale rychle vymírají a příčiny jejich úbytku se nedaří objasnit. Možná je to způsobeno změnami v lesním hospodářství, kdy přirozené smrčiny jsou nahrazovány stejnověké hospodářské lesy nebo změnami podrostů následkem okyselování půd. V Boletické oblasti jsou velmi významné bezlesné plochy, kde hnízdí druhy jako pěníce vlašská nebo skřivan lesní, který vyhledává řídké porosty s ojedinělými stromy a vřesoviště. Vyskytuje se zde také populace ťuhýka obecného, který rád hnízdí v polích, kde je dostatek mezi porostlých trnitými křovinami.

BROUMOVSKO

(Královéhradecký kraj) – CZ0521014, rozloha 9 128,71 ha

Tato ptačí oblast je výjimečná v rámci celé České republiky svými pískovcovými oblastmi. Díky kterým zde hnízdí výr velký. Dost významná je tato oblast pro sokola stěhovavého, ten byl bohužel místy vyhuben a také u nás již asi od roku 1965 nehnízdí. Jen jednotliví ptáci se vzácně objevují na tahu. Broumovsko pokrývají z velké části staré jehličnaté a listnaté lesy, ve kterých žijí sýc rousný a kulíšek nejmenší. (Výskyt této sovičky, chráněné jako všechny sovy, je v mnoha zemích podporován vyvěšováním budek, protože v hospodářských lesích, které jí svou skladbou vyhovují, je nedostatek dutin. U nás se užívají budky dlabané z kmenů.) [cit. Dr. Reinhard Witt, Steinbachův velký průvodce přírodou PTÁCI, GeoCenter 1995]

BZENECKÁ DOUBRAVA – STRÁŽNICKÉ POMORAVÍ

(Jihomoravský kraj) – CZ0621025, rozloha 11 720,56 ha

Toto rozmanité území poskytuje vhodné podmínky pro většinu druhů ptáků žijících na našem území. Jsou zde zastoupeny vodní i mokřadní druhy, ptactvo lužního lesa a také druhy závislé na suchém stepním a lesostepním prostředí. Vyskytuje se zde 238 druhů ptáků z toho téměř 20 párů čápa bílého a volavky popelavé. Na lukách v blízkosti vody žije koliha velká, která je dnes silně ohrožená. Velice vzácný obyvatel mokřadů je bukač velký hnízdící v nepřilíš hustých rákosištích. Dále v této oblasti žije dudek chocholatý, který vyhledává pro své hnízdění teplé, otevřené krajiny a lesostepi. Nivní louky v okolí řeky Moravy jsou útočištěm mnoha druhů vodního ptactva při přezimování. Také je zde hojná populace bělořita šedého, který vyhledává bezlesé, suché krajiny.

ČESKOLIPSKO – DOKESKÉ PÍSKOVCE A MOKŘADY

(Liberecký a Středočeský kraj) – CZ0511007, rozloha 9 409,72 ha

Důležitou součástí této oblasti jsou rybníky: Novozámecký, Břehyně a Heřmanický. Kolem všech se vyskytují rozsáhlé travní porosty, které hostí nejpočetnější českou populaci jeřába popelavého. Ten již u nás v současnosti nehnízdí. Jako další významný druh se zde vyskytuje slavík modráček [3], který si k hnízdění vybírá lužní lesy s křovinatým porostem, vrbiny a rákosiny. Ve střední Evropě obecně slavíci modráčci ubývají. V této oblasti také hnízdí sýkořice vousatá a cvrčilka slavíková, které vyhledávají rozlehlé porosty rákosu. V okolí rybníků můžeme spatřit orla mořského, který sem zalétá. Na východní části tohoto území se vyskytují rozsáhlé borové lesy na písčitém podkladě, ve kterých hnízdí skřivan lesní a lelek lesní.

DOUPOVSKÉ HORY

(Karlovarský a Ústecký kraj) – CZ0411002, rozloha 63 116,49 ha

Oblast Doupovské hory patří k významným územím České republiky z důvodu výskytu řady zvláště chráněných a ohrožených druhů ptáků. V minulosti bylo toto území tvořeno převážně květnatými bučinami, jejichž zbytky se zachovaly dodnes. V dnešní době jsou pro tuto oblast charakteristická travinobylinná společenstva, křovinaté porosty a listnaté lesy. Vyskytují se zde i vodní plochy. Doupovské hory slouží jako hnízdiště 148 druhů ptáků. Nejvíce jsou zde zastoupeny lesní a luční druhy. Mezi charakteristické druhy pro tuto oblast patří potápka černokrká, moták pochop nebo včelojed lesní obývající vysokokmenné listnaté, vzácněji i jehličnaté porosty. Také zde žije ořešník kroupenatý, bramborníček hnědý, který většinou vyhledává vlhké louky s roztroušenými skupinami keřů nebo hýl rudý, který je u nás vzácný jen na horách.

HLUBOCKÉ OBORY

(Jihočeský kraj) – CZ0311036, rozloha 3 321,57 ha

Ptačí oblast Hlubocké obory je tvořena lesním porostem, tvořícím dvě obory – Stará a Poněšická. Vysoký podíl lesních dřevin tvoří listnaté stromy, díky kterým se zde

vyskytují ve vysokém počtu některé typické druhy ptáků evropského listnatého lesa. Jedná se především o strakapouda prostředního, který vyhledává lesy s dostatkem trouchnivělého dřeva a lejska bělokrkého hnízdícího především ve světlých listnatých lesích. Také je zde možno vidět žlunu zelenou a žlunu šedou, které hnízdí v dutinách stromů.

HORNÍ VSACKO

(Zlínský kraj) – CZ0721023, rozloha 27 001,03 ha

Tato velmi rozmanitá krajina je tvořena převážně lesy, v menší míře loukami a pastvinami. Jen zbytkově se zde vyskytují původní pralesovité porosty. Je zde rozmanitá krajina s remízky, alejemi a lesíky, která poskytuje útočiště mnoha ptačím druhům. Obyvateli rozsáhlých lučních porostů a polí je např. křepelka polní a strnad luční. Staré listnaté lesy si vybírá strakapoud bělohřbetý a datel černý. Také se zde vyskytuje rehek zahradní, který byl kdysi velmi hojný, avšak v současnosti je vzácnější. V minulosti se zde nacházela početná populace tetřeva hlušce, ale v současnosti představuje jen její pouhý zlomek a nelze s jistotou říci, zda druh v oblasti ještě hnízdí.

HOSTÝNSKÉ VRCHY

(Zlínský kraj) – CZ07210024, rozloha 5 176,95 ha

Tato oblast je pokryta především lesy, které tvoří přes 85 % území a jsou významnými složkami ekosystému. Tyto jsou převážně jehličnaté, hlavně smrkové. Zbývající část oblasti se skládá z luk, pastvin a vodních toků. Dříve zde byly jedlobukové a bukové porosty. V dnešních zbytcích těchto lesů sídlí některé druhy šplhavců, např. strakapoud bělohřbetý, žluna šedá a datel černý. V blízkosti vodních zdrojů se zdržuje lejsek malý. Další zde vyskytující se druh, lejsek černohlavý obývá světlé lesy s dostatkem hnízdnicích dutin. Na nejvyšších stromech jako jsou jedle, duby nebo buky, hnízdí krkavec velký.

HOVORANSKO – ČEJKOVICKO

(Jihomoravský kraj) – CZ0621026, rozloha 1 412,71 ha

Ptačí oblast je typická mozaika malých políček s pestrou skladbou plodin, vinohradů, sadů a rozptýlených ovocných stromů a suchých lesostepních stanovišť. V křovinách na okrajích lesíků a lesostepních plochách, v pásech keřů podél cest a vodních toků a v dalších křovinatých místech hnízdí ťuhýk obecný a pěnice vlašská. Kulturní step, zvláště obilí a kosené louky vyhledává strnad luční. V pískovcových nebo hlinitých stěnách a na kolmých březích u vody hnízdí břehule říční a vlha pestrá. V krajině s roztroušenými stromy a keři, často i na vinicích [4] můžeme spatřit strnada zahradního.

JAROSLAVICKÉ RYBNÍKY

(Jihomoravský kraj) – CZ0621031, rozloha 357,63 ha

Tato oblast je tvořena především soustavou dvou velkých a šesti malých rybníků. Zbylá část území je pokryta lužními lesy. Okolí vodních nádrží vytváří vhodné působiště pro ptačí druhy s různými nároky na prostředí. Jako např. pro kolonii kvakošů nočních, kteří obývají bažinaté, na vodu bohaté lužní lesy a rákosiny. V rybnících zarostlých vodními rostlinami pravidelně hnízdí zrzohlávka rudozobá nebo moták pochop. Také se zde vyskytuje husa velká a rákosník velký, který byl kvůli svému rychlému úbytku zařazen mezi ohrožené druhy.

JESENÍKY

(Moravskoslezský a Olomoucký kraj) – CZ0711017, rozloha 52 228,12 ha

Ptačí oblast Jeseníky je charakteristická velkým množstvím lesů (80% území) převážně smrkovými, horskými loukami a pastvinami. Další část tvoří rašeliniště, vrchoviště (černé kamenné sutě a skalní útvary) a údolí s prudkými svahy. Mnoho druhů ptáků se sdržuje v oblasti údolních niv a pramenišť v podhůří. Toto území je vystaveno extrémním klimatickým vlivům, především v zimním období. Je zde významné hnízdiště jeřábka lesního, který je u nás vzácný. Zdejší skalní útvary se starými lesními porosty tvoří domoviště výra velkého, krkavce velkého a čapa černého. V horách se vyskytuje hlavně

linduška horská a také linduška luční, která také vyhledává vlhké louky, rašeliniště a vřesoviště. Na loukách a polích hnízdí chřástal polní.

JIZERSKÉ HORY

(Liberecký kraj) – CZ0511008, rozloha 11 673,61 ha

Ptačí oblast Jizerské hory tvoří náhorní plošina, která vznikla velkoplošným vytěžením poškozených dřevin, které byly napadeny obalečem modřínovým a lýkožroutem. Odlehčené pláně a rašenilištní louky jsou nyní domovem některých druhů ptáků, jejichž populace vzrostla. Jizerské hory v severní části jsou nejrozsáhlejší komplex horských smíšených lesů s převahou starých bukových porostů v sudetských pohořích. Jsou hnízdištěm mnoha ohrožených druhů ptáků. Jedním z nich je i tetřívka obecná, jejíž populace u nás vzrostla. Také došlo ke zvýšení počtu čičky zimní, která žije v křovinách a bažinách. A hýla rudého, který je u nás vzácný a vyskytuje se jen v horských oblastech. Staré bukové porosty se stávají hnízdištěm čápa černého a včelojeda lesního. Také zde pravidelně hnízdí holub doupňák, datel černý nebo žluna šedá.

KOMÁROV

(Pardubický kraj) – CZ0531013, rozloha 2 046,11 ha

Jedná se o nížinnou zemědělsky využívanou oblast, ve které vysoká hladina spodní vody utváří vhodné podmínky mokřadní vegetace, kterou potřebují k životu některé vzácné ptačí druhy. V této oblasti se vyskytuje u nás vzácný moták pilich, který nejraději obývá louky, mechovitá rašeliniště a vřesoviště. Také zde nepravidelně hnízdí kalous pustovka, který vyhledává močály a mokré louky. Komárov je významnou tahovou lokalitou pro dravce, bahňáky a jeřába popelavého, který u nás v současnosti nehnízdí.

KRÁLICKÝ SNĚŽNÍK

(Olomoucký a Pardubický kraj) – CZ0711016, rozloha 30 225,33 ha

Jde o horskou a podhorskou oblast, která je významná pro ptactvo výskytem jedlobukových a smrkových lesů a podhorských luk. Hnízdí zde řada ohrožených ptáků.

Na zdejších polích a podhorských loukách můžeme najít nejpočetnější populaci celosvětově ohroženého chřástala polního v České republice. Také zde žije ledňáček říční, který k hnízdění vyhledává břehy s kolmými pískovými nebo jílovitými stěnami. V této oblasti jsou také hnízdiště čápa černého, výra velkého a jeřábka lesního, který je u nás vzácný, protože mu nevyhovují zdejší hospodářské lesy.

KRKONOŠE

(Královéhradecký a Liberecký kraj) – CZ0521009, rozloha 40 906,53 ha

Krkonoše (národní park spolu s částmi jeho ochranné zóny) tvoří ornitologicky hodnotné oblasti – alpínské vrcholy, ledovcové kary, subarktická rašeliniště [5]. Pouze zde v rámci České republiky hnízdí některé druhy ptáků. Další významná území tvoří lesy, louky a jejich podhůří na jihovýchodě území. V Krkonoších (na české straně) hnízdí celkem 155 druhů ptáků. Krkonoše jsou jediným hnízdištěm kulíka hnědého a slavíka modráčka tundrového v České republice. Na horských pastvinách a loukách, pokrytých hrubou sutí hnízdí pěvuška podhorní. Také se zde vyskytuje linduška horská, hnízdící někdy dokonce v těsné blízkosti ledovců. Součástí území Krkonoš jsou lesní a luční biotopy, které obývá čáp černý, včelojed lesní nebo tetřívka obecná, který je u nás velmi vzácný. V horských jehličnatých lesích žije i tetřev hlušec, který ale rychle vymírá. Ale jak jsem se dočetla v knize Steinbachův velký průvodce přírodou – Ptáci, tak se v Krkonoších prováděly pokusy o vysazení tetřevů, které se však neprojeví jako výrazně úspěšné. Ale výzkum stále pokračuje.

KŘIVOKLÁTSKO

(Plzeňský a Středočeský kraj) – CZ0211001, rozloha 31 932,13 ha

Jedná se o území pokryté lesnatými porosty i bezlesými enklávami. Středem protékající řeka Berounka tvoří údolí s kaňonovitým charakterem. Chráněné ptačí druhy se vyskytují převážně v lesnatých částech, jsou to šplhavci a druhy hnízdící v dutinách stromů. Další druhy ptáků hnízdí v polích, na lukách, pastvinách, křovinách a také ve skalách a prudkých srážech. Na tomto území bylo vyzorováno 120 hnízdících a 40 nehnízdících druhů. Patří mezi ně čáp černý žijící převážně v listnatých a smíšených lesích,

ledňáček říční, včelojed lesní a skřivan lesní, který vyžaduje klidné řídké porosty s ojedinělými stromy a vřesoviště. V této oblasti se také objevuje luňák červený, který už v České republice nehnízdí pouze se zde objevují jednotlivci na tahu.

LABSKÉ PÍSKOVCE

(Ústecký kraj) – CZ0421006, rozloha 35 516,06 ha

Je to unikátní lesnatá krajina s velkým množstvím skalních útvarů. Vyskytuje se zde celá škála biotopů, vlhké nížinné i horské, mokřady, rybníky, vodní toky, suché a teplé náhorní plošiny. Hnízdí zde více než 140 druhů ptáků. Zimovištěm a odpočinkovým místem pro tažné ptáky je nezamrzající tok řeky Labe. V mokřadech okolo vodních toků hnízdí např. bekasína otavní, linduška luční a hýl rudý. Skalní útvary slouží jako hnízdiště sokola stěhovavého, krkavce velkého, rorýse obecného a dalších. V hojné míře se zde vyskytují lesní druhy jako datel černý nebo žluna šedá, kteří vyhledávají dutiny stromů. V travnatých místech má svá útočiště mimo jiné bramborníček hnědý nebo chřástal polní. Luční porosty a obilná pole vyhledává křepelka polní. V této oblasti se také nalézají odlesněná místa, která vyhovují tetřívkoví obecnému a čečetce zimní.

LEDNICKÉ RYBNÍKY

(Jihomoravský kraj) – CZ0621028, rozloha 689,02 ha

Tato oblast je utvářena pěti rybníky, které patří mezi významné ornitologické lokality v České republice. V okolí těchto rybníků žijí početné kolonie kvakoše nočního a volavky popelavé. Husté rákosové porosty vyhledává rákosník velký, který je u nás ohrožen a cvrčilka slavíková. Lednické rybníky a jejich okolí slouží jako shromaždiště různých druhů vodních ptáků. Jako např. husa velká, husa polní a čírka obecná, které vyhledávají ke svému hnízdění stojaté vody s hojným vodním porostem.

LIBAVÁ

(Moravskoslezský a Olomoucký kraj) – CZ0711019, rozloha 32 727,52 ha

Ptačí oblast Libavá je v České republice z ornitologického hlediska jednou z nejméně prozkoumaných oblastí. Jde o velmi cenné území i přesto, že to dříve byl vojenský prostor. Vyskytuje se zde až 165 ptačích druhů, mezi jedny z nejhroženějších patří chřástal polní, který se rád ukrývá jetelištích, vlhkých loukách a křovinách. Dále se zde vyskytuje velmi vzácný tetřívěk obecný a v lesích čáp černý.

LITOVELSKÉ POMORAVÍ

(Olomoucký kraj) – CZ0711018, rozloha 9 318,57 ha

Litovelské pomoraví se rozkládá v okolí řeky Moravy a je tvořeno lužními lesy, mokřady, vodními nádržemi a vlhkými loukami. Listnaté lesy a volné plochy s dostatkem vody jsou domovištěm luňáka červeného. Ve starých bučinách se vyskytuje lejsek malý a lejsek bělokrký. Dále jsou zde zastoupeni šplhavci jako datel černý, strakapoud prostřední a žluna šedá. Malé i větší rákosové houště v okolí vodních zdrojů a modřadů vyhledává bukáček malý. Na březích řeky Moravy s kolmými pískovými a jílovými stěnami hnízdí ledňáček říční.

NOVODOMSKÉ RAŠELINIŠTĚ – KOVÁŘSKÁ

(Karlovarský a Ústecký kraj) – CZ0421004, rozloha 15 963,20 ha

Oblast se nachází v Krušných horách v nadmořské výšce 800 – 1110 metrů nad mořem. Jedná se o krajinu s mírným převýšením a ojedinělými kopci. Území je zalesněno smrkovými porosty, které nahradily dřívější jedlobukové pralesy. Další část tvoří rozsáhlá rašeliniště a vlhké podmáčené louky, která jsou hnízdištěm pro mnohé druhy ohrožených a chráněných ptáků. Nejvýznamnějšími druhy jsou čáp černý, moták pilich nebo tetřívěk obecný. Vyskytuje zde také vodouš kropenatý, který je ve střední Evropě téměř vyhynulý. Husté smíšené lesy s vlhkou, měkkou půdou vyhledává sluka lesní, která je den ze dne vzácnější.

NOVOHRADSKÉ HORY

(Jihočeský kraj) – CZ0311039, rozloha 9 054,07 ha

Je to oblast, která se rozkládá na jižní hranici s Rakouskem, v dřívějších dobách byla hraničním pásmem, které bylo po válce vyliďněno a proto zde zůstala příroda téměř nedotčena. V lesnatých částech žije datlík tříprstý, jeřábek lesní, který má rád také vlhčí místa poblíž vody a čáp černý. Žije zde také sýc rousný, který u nás hnízdí řídce a jen v pohraničních oblastech. V polích s dostatečným množstvím remízů a křovin můžeme vidět tuháka obecného.

ORLICKÉ ZÁHOŘÍ

(Královéhradecký kraj) – CZ0521015, rozloha 903,73 ha

Tato ptačí oblast leží při hranici s Polskem a je charakteristická lučními porosty obklopenými lesy, vodními nádržemi a tůňkami. Celé území je zemědělsky obhospodářováno. Travnaté louky jsou koseny nebo spásány dobyt看em. Na podmáčených loukách, které nemohou být obdělávány hnízdí chřástal polní, pro kterého je toto prostředí typické. V okolních listnatých lesích hnízdí čáp černý, který zalétává lovit k blízkým potokům, řekám a bažinám.

PÁLAVA

(Jihomoravský kraj) – CZ0621029, rozloha 8 535,70 ha

Ptačí oblast charakteristická vápencovými útvary Pavlovských vrchů, suťovými lesy, teplomilnými doubravami a lesostepními ekosystémy. Okolo zde protékající řeky Dyje se rozkládají louky a mokřady, které jsou obklopeny lužními lesy. Tato oblast je bohatá na hojný výskyt vzácných a ohrožených druhů ptáků. Jedním z druhů, který v minulosti ohrožovalo ničení životního prostředí je čáp bílý. Dokáže hnízdit mimo lužní lesy také v blízkosti lidských obydlí (komíny, věže). Lesostepní oblasti vyhledává dudek chocholatý, který u nás s likvidací pastvin a vykotlaných stromů ubývá. U vodních ploch se začíná opět vyskytovat kormorán velký. Hojně se zde vyskytuje strakapoud prostřední,

lejsek bělokrký a krutihlav obecný, který vyhledává především staré stromy. Pavlovské vrchy jsou jediným pravidelným zimovištěm zedníčka skalního u nás.

PODYJÍ

(Jihomoravský kraj) – CZ0621032, rozloha 7 676,69 ha

Ptačí oblast Podyjí se nachází na jihu Moravy při hranici s Rakouskem. Jedná se o rovinnatou část území jejímž středem protéká řeka Dyje. Velká část tohoto území je porostlá lesem, většinou listnatým (nejčastěji dubový a habrový), v jedné z částí se rozkládá vřesoviště. V Podyjí bylo zaznamenáno 161 druhů ptáků. V lesích okolo Dyje hnízdí čáp černý, lejsek malý nebo holub doupňák. Vřesoviště obývá skřivan lesní a ťuhýk obecný. Sušší a teplejší stanoviště a kosené louky vyhledává strnad luční.

POODŘÍ

(Moravskoslezský kraj) – CZ0811020, rozloha 8 063,04 ha

Ptačí oblast Poodří se rozkládá na obou březích řeky Odry, která bývá každoročně zaplavována. Její součástí je soustava rybníků, tůní, mokřadů a vlhkých luk. Vykytuje se zde převážně vodní a bažinné ptactvo, které zde má své hnízdiště a také zastávky při tahu. Je to významné místo odpočinku na jedné z hlavních evropských tahových cest. Rybníky skýtají velká rákosová a orobincová útočiště s velkou podvodní vegetací, kterou vyhledává potápka černokrká, čírka modrá nebo zrzohlávka rudozobá. Na zalesněných březích se rád usazuje k hnízdění hohol severní, pisík obecný [7] a ledňáček říční. Na vlhkých loukách můžeme zahlédnout chřástala polního.

Obr.3 Pisík obecný

ROŽDÁLOVICKÉ RYBNÍKY

(Královéhradecký a Středočeský kraj) – CZ0211010, rozloha 6 616,37 ha

Tato ptačí oblast je charakteristická soustavou malých a středních rybníků, obklopených převážně listnatými lesy. Okolí rybníků poskytuje ideální prostředí pro vodní ptactvo, které potřebuje ke svému hnízdění křoviny a porosty vodních a bažinných rostlin. Bylo zde zjištěno jedno z prvních hnízdišť jeřába popelavého, který vyhledává nížiny se střídajícími se zamokřenými a suchými ostrůvky. Mezi stébly rákosí si staví svá hnízda rákosník velký a chřástal kropenatý, který používá ke stavbě vodní a bažinné rostliny. Husté rákosí na březích rybníků hostí ještě např. cvrčilku slavíkovou. Na vlhkých loukách a polích v blízkosti vody hnízdí konipas luční. Velmi málo se zde vyskytuje ostralka štíhlá, která většinou přes naše území jen přelétává. Opět zde začíná hnízdit orel mořský, který u nás byl v minulosti vyhuben. Vyskytují se zde jeden až dva páry.

ŘEŽABINEC

(Jihočeský kraj) – CZ0311035, rozloha 110,32 ha

Rybník Řežabinec je lemován rozsáhlými rákosovými a ostřicovými porosty. V tomto teritoriu bylo zjištěno celkem 87 hnízdicích druhů ptáků. Z nichž nejvýznamnější je racek chechtavý, který vytváří početné kolonie na nejrůznějších místech v okolí vody, zejména na ostřicových stoličkách. Důležitá je také potápka černokrká, která se nejraději zdržuje na rybnících s bohatou podvodní vegetací. Z dalších druhů zde hnízdí např. rybák obecný hnízdicí na písčítých a štěrkových březích. Také rákosník velký, který ve střední Evropě ubývá tak rychle, že byl prohlášen za ohrožený druh. Řežabinec je významnou tahovou zastávkou řady vodních ptáků. Nejvíce se zde shromažďují hejna kachen a husí.

SOUTOK – TVRDONICKO

(Jihomoravský kraj) – CZ0621027, rozloha 9 576,12 ha

Tato ptačí oblast se nachází na soutoku řek Moravy a Dyje. Je tvořena sítí kanálů, potoků a močálů. Tyto jsou obklopeny různými typy lesů, pasek a luk. Tato oblast je každoročně postihována záplavami. V této době se zde vyskytuje velké množství

brodivých, vrubozubých a bahňáků. Byl zde prokázán výskyt 240 druhů ptáků. Od roku 2001 zde hnízdí dva páry orla královského. V minulosti do ČR tento druh jen ojediněle zalétával. Ve vlhké oblasti říčních údolí hnízdí luňák hnědý a vzácnější luňák červený. Také se zde vyskytuje raroh velký a čáp bílý. Staré lesní porosty obývá holup doupňák, strakapoud prostřední nebo datel černý. V bažinách a starých říčních ramenech opět začíná velmi vzácně hnízdit chřástal nejmenší. Nezamrzající vodní hladiny představují důležité oddechové místo pro táhnoucí ptačí hejna v zimních měsících a také zimoviště pro několik druhů kachen a hus.

STŘEDNÍ NÁDRŽ VODNÍHO DÍLA NOVÉ MLÝNY

(Jihomoravský kraj) – CZ0621030, rozloha 1 047,17 ha

Tato ptačí oblast leží na soutoku tří řek: Dyje, Svratky a Jihlavy. Výstavbou zdejší nádrže došlo ke změně místního prostředí (zničením rozsáhlých lužních lesů), ale i přesto se zde vytvořily vhodné podmínky pro hnízdění a zimování mnohé řady ptáků. Např. pro morčáka bílého, husy polní a vzácného orla mořského. Zdejší břehy poskytují hnízdiště rybáku obecnému a zrzohlávce rudozobé. Nové Mlýny jsou jediným hnízdištěm několika druhů racků u nás. Jsou to racek chechtavý, racek bouřní, racek bělohlavý a racek černohlavý. Ještě do nedávna zde bylo největší hnízdiště husy velké a kormorána velkého.

ŠUMAVA

(Jihočeský a Plzeňský kraj) – CZ0311041, rozloha 97 501,12 ha

Tato oblast je typická svými pralesovitými porosty, rašeliništi, smrkovými, bukovými a jedlovými lesy a také značným množstvím vodních toků. V Šumavských lesích se vyskytuje na 145 hnízdících druhů ptáků. Je to jediné hnízdiště tetřeva hlušce, který k reprodukci potřebuje tiché hluboké jehličnaté lesy. Dostí významný je výskyt jeřábka lesního, tetřívka obecného, který nejraději hnízdí na bažinách a vřesovištích a kulíška nejmenšího, hnízdícího ve smrčínách. Byla zde pozorována malá populace strakapouda bělohřbetého, který vyhledává staré listnaté a smíšené lesy. Od 80. let 20. století zde opět hnízdí sokol stěhovavý. Ve starých bučinách se zdržuje lejsek malý.

TŘEBOŇSKO

(Jihočeský kraj) – CZ0311033, rozloha 47 386,23 ha

Jde o jednu z nejvýznamnějších oblastí pro výskyt vodních a mokřadních ptáků ve střední Evropě. Oblast Třeboňska tvoří zejména rybníky, vlhké podmáčené louky a řada rašelinišť a zbytků lužních lesů. Byl zde zaznamenán výskyt téměř 280 druhů ptáků, z nichž nejméně 182 zde hnízdí. Kromě hnízdění je tato oblast zásadní i v období tahu, hlavně na podzim, kdy se u rybníků shromažďuje více než 20 000 exemplářů vodních ptáků. Za důležité lze považovat hnízdiště kormorána velkého a kvakoše nočního. V lesních porostech se vyskytuje čáp černý. V této oblasti také pravidelně hnízdí celoevropsky ohrožená kopřivka obecná, která vyhledává velká jezera a rybníky s mělkými a bohatě zarostlými zátokami. K nejvýznamnějšímu hnízdícímu ptáku nejen zde, ale i v celé střední Evropě patří orel mořský. V lesních komplexech této oblasti hnízdí různé druhy sov, např. sýc rousný, kulíšek nejmenší a výr velký. Na Třeboňsku také pravidelně hnízdí ledňáček říční.

ÚDOLÍ OTAVY A VLTAVY

(Jihočeský, Středočeský kraj) – CZ0311034, rozloha 18 381,26 ha

Pro tuto oblast jsou typická hluboká kaňonovitá údolí řek, skalní stěny a skalnaté stráně. V okolí říčních údolí se hojně vyskytují lesní komplexy, připomínající lesy, které zde byly před zásahem lidské kolonizace. Proto se v této oblasti hojně vyskytují ptačí druhy, které z jiných lesnatých oblastí vlivem způsobu hospodaření vymizely. Mezi významné druhy žijící na tomto území patří čáp černý, který nejvíce obývá rozlehlé listnaté a smíšené lesy, v nichž jsou roztroušeny potoky a bažiny. V lesích pak sýc rousný a kulíšek nejmenší. Na skalnatých stráních nalazeme hnízdiště výra velkého. Také se zde vyskytuje ledňáček říční, který k hnízdění vyhledává břehy čistých rybnatých vod.

VODNÍ NÁDRŽ NECHRANICE

(Ústecký kraj) – CZ0421003, rozloha 1 191,46 ha

Rozlohou své vodní plochy a nezamrzající vodou je tato oblast důležitá pro zimování velké řady vodního ptactva. Také slouží jako zastávka na tahové cestě těchto

ptáků. Tato oblast je jen velmi málo dnů pokryta sněhem. V zimním období se celkový počet zde přezimujících ptáků pohybuje kolem 30 000. Z nichž jsou v největší míře zastoupeny husy. Také zde hnízdí orel mořský, morčák bílý a morčák velký, kteří se ve střední Evropě vyskytují v malém počtu.

VÝCHODNÍ KRUŠNÉ HORY

(Ústecký kraj) – CZ0421005, rozloha 16 368,40 ha

Jedná se o oblast vyšší nadmořské výšky, která byla v minulosti dosti zatěžována průmyslovými imisemi, čímž nejvíc utrpěly smrkové porosty. Nyní se zde střídají bezlesé plochy s rašeliništi a nově vysazenými porosty dřevin. Na těchto plochách hnízdí velmi vzácný tetřívěk obecný, který je jedním z nejvýznamnějších druhů této oblasti. K dalším zajímavým ptákům v tomto kraji patří čáp černý, sluka lesní nebo křepelka polní. V horských roklích a údolích řek hnízdí výr velký, jehož populace se u nás zvyšuje. V lesích můžeme vidět datla černého, žlunu šedou nebo holuba doupňáka.

ŽELUŇSKÝ RYBNÍK – OBORA KNĚŽIČKY

(Královéhradecký a Středočeský kraj) – CZ0211011, rozloha 1 964,02 ha

Součástí Želuňského rybníka jsou okolní rákosiště a několik ostrůvků. Poblíž rybníka leží obora Kněžičky. V této oblasti hnízdí 130 ptačích druhů. V roce 2000 zde bylo zjištěno hnízdiště orla mořského. V rákosových porostech je významné hnízdiště sýkořice vousaté. Malé stojaté vody s orobincem vyhledává chřástal malý nebo moták pochop.

2. EVROPSKY VÝZNAMNÉ LOKALITY

Evropsky významné lokality slouží k ochraně „naturových“ rostlin, další k ochraně zvířat a jiné chrání stanoviště. Některé mohou chránit zároveň rostliny, zvířata i stanoviště. Lokality jsou různě velké – podle toho, co chrání. Například k ochraně některých druhů rostlin postačí jen malá plocha, k ochraně třeba medvěda je nutná ochrana celých pohoří.

Hlavním cílem evropsky významných lokalit je udržet vzácné druhy zvířat, rostlin a přírodních stanovišť alespoň v takovém stavu, v jakém jsou dnes, nebo jejich stav zlepšit. Stát proto podporuje takové činnosti a hospodaření, které přispějí k zachování stávajících přírodních podmínek. Národní seznam evropsky významných lokalit vyšel ve Sbírce zákonů nařízením vlády pod číslem 132/2005 Sb.

Obr.4 Mapa evropsky významných lokalit v ČR

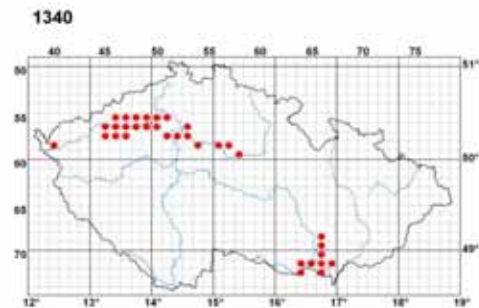
2.1. PŘEHLED STANOVIŠŤ Z PŘÍLOHY I SMĚRNICE 92/43/EHS O STANOVIŠTÍCH

Informace pro tuto kapitolu jsem čerpala převážně z internetových stránek [http://stanoviste.natura2000.cz/index.php?page=stanoviste_seznam].

Směrnice evropského parlamentu a Rady EU 92/43/EHS byla schválena evropskou komisí a patří mezi nejdůležitější právní předpisy EU v oblasti ochrany přírody.

Pobřežní a halofytní stanoviště

-Vnitrozemské slané louky – rozloha 23,7ha

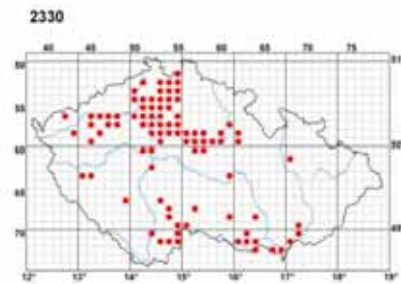
Obr.5 Mokřady

Na těchto loukách rostou druhy rostlin, které se adaptovaly na zasolené půdy. Horní vrstva půdy je silně vyluhovaná a její pH je hodně vysoké. Po odpaření vody na povrchu krystalizuje sůl. Na tomto území se nedaří mechovým porostům. V ČR byla vytipována tato stanoviště: Slaná louka u Újezdce, Soos, Údolí Hačky, Slanisko Dobré Pole, Zřídla u Nesvačilk, Rumunská bažantnice, Slanisko Novosedly, Slanisko u Nesytu.

Pobřežní písčné duny a kontinentální duny

-Otevřené trávníky kontinentálních dun s paličkvcem a psinečkem – rozloha 82,6 ha

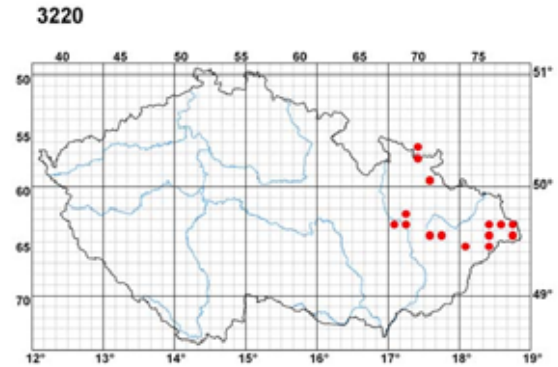
Obr.6 Písčítá oblast

Vyskytují se zde rostliny, které jsou schopné žít ve stanovištích chudých na živiny, jako jsou suché písčiny, břidlice, šterky nebo škvára. Tyto rostliny často koření v písku. Vyskytují se na suchých okrajích lesů, podél cest, ve šterkovnách a pískovnách. Na území ČR je to Polabí u Kostelce, Černý Orel, Milovice – Mladá, Orlice a Labe, Váté písky, Bzenecká střelnice, Hodonínská doubrava.

Sladkovodní stanoviště

Oligotrofní až mezotrofní stojaté vody nížinného až subalpínského stupně kontinentální a alpínské oblasti a horských poloh jiných oblastí, s vegetací tříd Littorelletea uniflorae nebo Isoëto-Nanojuncetea, Tvrdé oligo-mezotrofní vody s bentickou vegetací parožnatek, Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu Magnopotamion nebo Hydrocharition, Přirozená dystrofní jezera a tůně, Alpínské řeky a jejich dřevinná vegetace s židovínkem německým, Alpínské řeky a jejich dřevinná vegetace s vrbou šedou, Nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů Ranunculion fluitantis a Callitricho-Batrachion, Bahnitě břehy řek s vegetací svazů Chenopodion rubri p. p. a Bidention p. p.

Alpínské řeky a bylinná vegetace podél jejich břehů – rozloha není stanovena

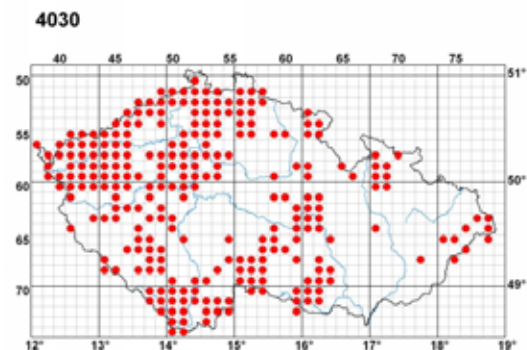
Obr.7 Říční ostrůvek

Jedná se o naplavené štěrkopískové a také kamenité ostrůvky a břehy, na kterých se vyskytuje druhově chudá vegetace, většinou třtina pobřežní a chrastice rákosovitá. Tyto traviny vytvářejí charakteristický vzhled tohoto druhu stanovišť, které se vyskytují v Kaňonu Ohře, Krkonoších, v Údolí Dyje a Litovelském Pomoraví.

Vřesoviště a křoviny mírného pásu

Alpínská a boreální vřesoviště, Křoviny s borovicí klečí a pěnišníkem *Rhododendron hirsutum*, Subarktické vrbové křoviny, Kontinentální opadavé křoviny

Evropská suchá vřesoviště – rozloha 511,9 ha

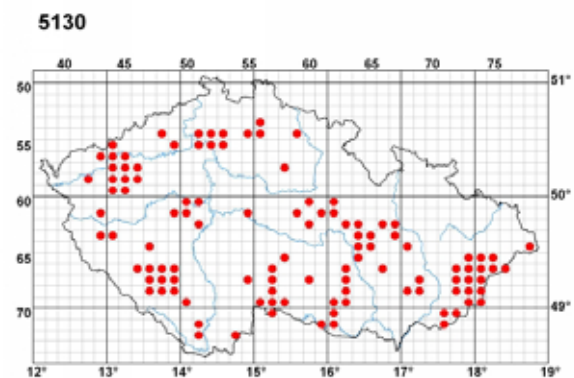

Obr.8 Vřesoviště

Tato druhově chudá vegetace se u nás vyskytuje hojně na skalních a odlesněných místech, v acidofilních a borových doubravách a smrčinách v minerálně chudých půdách. Vyskytují se zde převážně vřesy s různými druhy trávy (ostřice a širokolisté byliny), mechy a lišejníky a nízké keříčky (borůvky, brusinky). Tato stanoviště se vyskytují téměř na celém území ČR: Milovice – Mladá, Šumava, Nadlesí, Blažejský rybník, Krušnohorské plató, Želinský meandr, Vysoká Pec, Vysoký kámen, Úpolínová louka – Křížky, Lomnický rybník, Klíč, Na loučkách, České Švýcarsko, Labské údolí, Suchý vrch – Naděje, Broumovské stěny, Krkonoše, Na Oklice, Podyjí, Malý Kosíř.

Tvrdoлистé křoviny

Formace jalovce obecného na vřesovištích a vápnitých trávnících – rozloha 23,0 ha

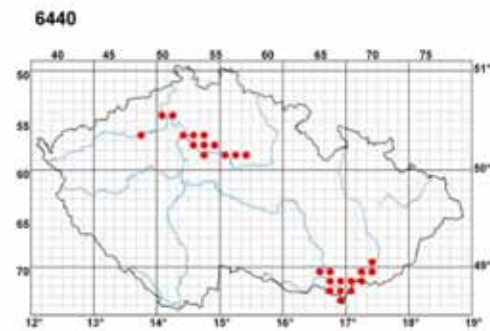
Obr.9 Jalovec obecný

Tato stanoviště se vyskytují jak v nižších polohách, tak v podhorských oblastech. Vegetace je zde převážně travinnobylinná a s keříčkovými a vřesovými porosty nebo vápňakovými trávníky. Dominantu tvoří jalovcové formace. Tvrdoлистé křoviny se vyskytují v těchto místech: Lounín, Zlatý kůň, Šumava, Želinský meandr, Na Oklice, Podyjí, Nad Jasnou.

Přírozené a polopřírozené travinné formace

Vápnité nebo bazické skalní trávníky – prioritní stanoviště, Silikátové alpské a boreální trávníky, Panonské skalní trávníky, Polopřírozené suché trávníky a facie křovin na vápnatých podložích, Druhově bohaté mlkové louky na silikátových podložích v horských oblastech, Subpanonské stepní trávníky, Panonské srašové stepní trávníky, Panonské písčité stepi, Bezkolencové louky na vápnatých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách, Vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně, Extenzivní sečené louky nížin až podhůří, Horské sečené louky

Nivní louky říčních údolí svazu *Cnidion dubii* – rozloha 889,5 ha

Obr.10 Nivní louky

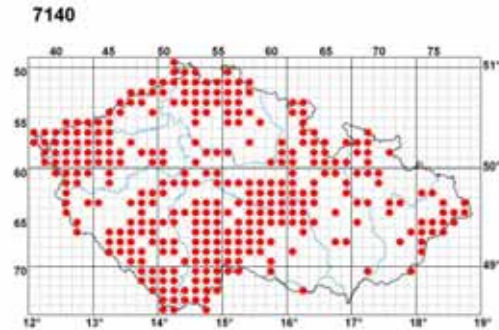
Nivní louky se rozkládají v údolí řek a nížinách, v krajích rozlehlých a otevřených. Udrhuje se zde dostatek vlhkosti a převažuje zde po celý rok svěží, vlhké mikroklima. Díky pravidelným jarním záplavám je zde zabezpečen vydatný přínos živin a rostliny zde dosahují značné hustoty i výšky. Za velmi významná byla vybrána tato stanoviště: Polabí u Kostelce, Úpor – Černínovsko, Káraný - Hrbáčkovy tůně, Libické luhy, Očov, Niva Dyje, Soutok – Podluží, Poodří.

Vrchoviště, rašeliniště a slatiniště

Aktivní vrchoviště, Degradovaná vrchoviště (ještě schopná přírozené obnovy), Prolákliny na rašelinném podloží, Vápnitá slatiniště s mařicí pilovitou a druhy svazu *Caricion davallianae*, Petrifikující prameny s tvorbou pěnoveců, Zásaditá slatiniště

Přechodová rašeliniště a třasoviště – rozloha 2 276,8 ha

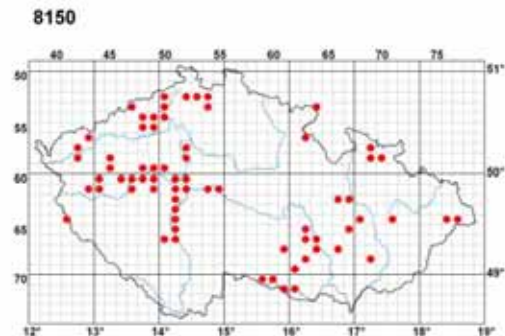
Obr.11 Mechové rašeliniště

Jedná se o místa s vysokou hladinou spodní vody v kyselém až mírně zásaditém prostředí chudém na minerální látky. Vyskytují se v blízkosti potoků, jezírek a pramenišť. Porosty jsou zde především mechové, s ostřicí a dalšími šachorovitými druhy. Tyto rašeliniště se vyskytují hlavně v těchto oblastech: Borkovická blata, Šumava, Ruda, Boletice, Čerchovský les, Nadlesí, Blažejský rybník, Široké blato, Soos, Rudné, Vysoká Pec, Krásenské rašeliniště, Bečovské lesní rybníky, Kladské rašeliny, Úpolínová louka – Křížky, Lomnický rybník, Krušnohorské plató, Na loučkách, Novodomské a polské rašeliniště, Velký rybník, Údolí Chřibské Kamenice, Rašeliniště Jizerky, Quarré, Bukovec, Rašeliniště Jizery, Jestřebsko – Dokesko, Adršpaško-teplické skály, Krkonoše, Zhejral, Dářská rašeliniště, Na Oklice, V Lisovech, Štíří důl – Řeka, Praděd, Rejvíz, Semetín, Poodří

Skalní stanoviště a jeskyně

Silikátové sutě horského až niválního stupně, Vápnité sutě pahorkatin a horského stupně, Chasmofytická vegetace vápnitých skalnatých svahů, Chasmofytická vegetace silikátových skalnatých svahů, Pionýrská vegetace silikátových skal, Jeskyně přístupné veřejnosti

Středoevropské silikátové sutě – rozloha 18,4 ha

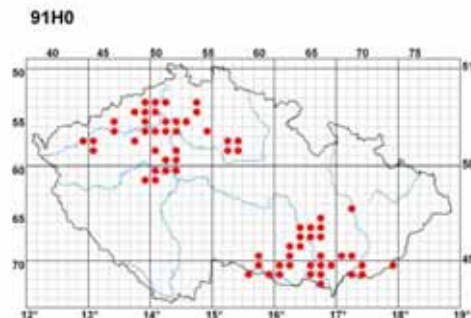
Obr.12 Silikátové sutě

Silikátové sutě jsou vytvořeny samotnou přírodou nebo uměle člověkem (náspy nebo výsypky). Vyrůstají zde jednoduchá společenstva sukulentů a terofytů, na vlhčích místech kapradiny, mechorosty a lišejníky (dutohlávka, terčovka, pupkovka). Najdeme je v těchto oblastech: Týřov - Oupořský potok, Vůznice, Kaňon Střely, Bořeň, Raná – Hrádek, Klíč, Peklo, Údolí Dyje, Podyjí, Libavá.

Lesy

Bučiny asociace Luzulo-Fagetum, Bučiny asociace Asperulo-Fagetum, Středoevropské subalpínské bučiny (s javorem a šřovíkem horským), Středoevropské vápencové bučiny, Dubohabřiny asociace Galio-Carpinetum, Lesy svazu Tilio-Acerion na svazích, sutích a v roklich, Staré acidofilní doubravy s dubem letním na písčítých pláních, Rašelinný les, Smíšené lužní lesy s dubem letním, jilmem vazem a jilmem habrolistým, jasanem ztepí lým nebo jasanem úzkolistým podél velkých řek atlantké a středoevropské provincie, Panonské dubohabřiny, Eurosibiřské stepní doubravy, Středoevropské lišejníkové bory, Sarmatské lesostepní bory, Acidofilní smrčiny, Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy

Panonské šipákové doubravy - rozloha 406,5 ha

Obr.13 Dubové lesy

Dubové lesy jsou rozšířeny na výslunných svazích v teplých a suchých oblastech především v mělkých půdách. Nejvíce je zde zastoupen dub šipák, ve vyšších a chladnějších polohách jej nahrazuje dub zimní. V těchto doubravách najdeme druhově velmi bohaté travní porosty. Vyskytují se na těchto územích: Kulivá hora, Karlické údolí, Karlštejn – Koda, Běšický chochol, Květnice, Údolí Dyje, Milovický les, Děvín, Moravský kras.

2.2. PŘEHLED DRUHŮ Z PŘÍLOHY II SMĚRNICE 92/43/EHS O STANOVIŠTÍCH

Seznamy ohrožených druhů živočichů a rostlin jsem čerpala z internetových stránek [http://stanoviste.natura2000.cz/index.php?page=druh_seznam].

Směrnice evropského parlamentu a Rady EU 92/43/EHS byla schválena evropskou komisí a patří mezi nejdůležitější právní předpisy EU v oblasti ochrany přírody.

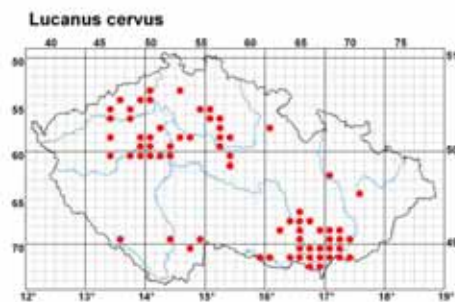
ŽIVOČICHOVÉ

brouci, korýši, kruhoústí a ryby, měkkýši, motýli, obojživelníci, plazi, rovnokřídlí, savci, štírci, vážky

BROUCI

kovařík, potápník široký, potápník, roháč obecný, páchník hnědý, lesák rumělkový, tesařík alpský, tesařík obrovský, střevlík Ménetriesův, chrobák, střevlík, střevlík hrbolatý,

Roháč obecný

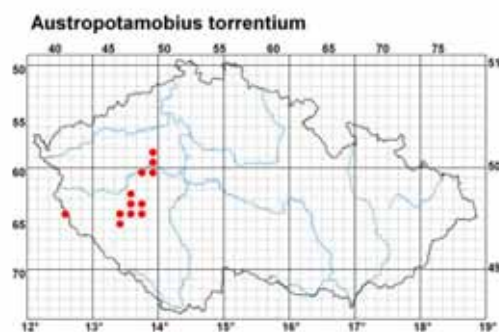

Obr.14 Roháč obecný

Tento brouk, který patří mezi největší je v současnosti jedním z ohrožených druhů u nás. U nás se vyskytuje v několika oblastech, kde zůstaly staré přirozené dubové nebo smíšené listnaté lesy. Místy je rozšířen i v podhorských a horských bučinách. Úbytek těchto brouků u nás je zaviněn především vykácením dubů a celkovým omezováním listnatých porostů. Ohrožení populace nespočívá v odchytu jednotlivých brouků. Hrozbou může být například přemnožení černé zvěře, která vyhledává jeho larvy a celkové nahrazování listnatých porostů smrčínami.

KORÝŠI

Rak kamenáč

Obr.15 Rak kamenáč

Rak kamenáč žije jen v opravdu čistých horských vodách a u nás je téměř vyhynulý. Vyskytuje se jen v horních tocích podhorského pásma. V Pošumaví, na Křivoklátsku a severovýchodních Čechách. Je velmi citlivý na změny chemického složení vody. Stačí i malé znečištění potoka a dojde k vyhubení celé račí populace směrem po proudu vody. Proto je pro ochranu raků v první řadě třeba zachovávat čistotu vody a

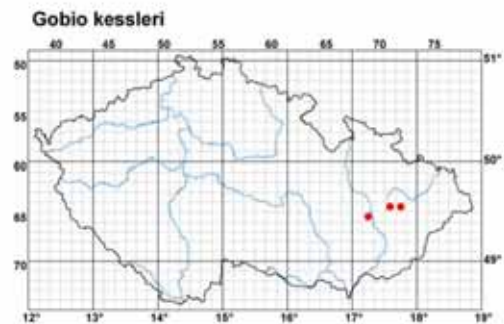

přirozený stav toků a jejich okolí, ve kterých rak kamenáč ještě přebývá. Má rád vody zastíněné břehovými porosty, vydlážděné stoky jsou pro něj zcela neobyvatelné.

KRUHOÚSTÍ A RYBY

mihule potoční, mihule ukrajinská, losos atlantský, hrouzek běloploutvý, bolen dravý, hořavka duhová, piskoř pruhovaný, sekavčík horský, sekavec písčinný, ježdík žlutý, drsek větší, vranka obecná, hrouzek Kesslerův, ostrucha křivočará, sekavec, ježdík dunajský

Hrouzek Kesslerův

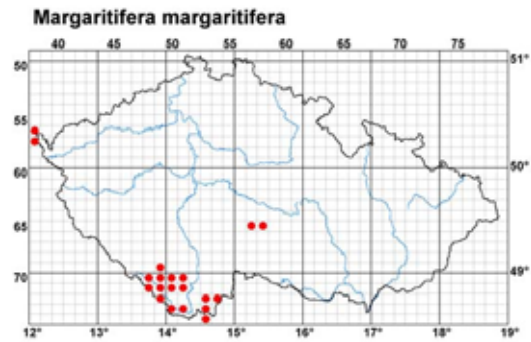
Obr.16 Hrouzek Kesslerův

U nás patří mezi silně ohrožené druhy a je celoročně chráněný. Obývá úseky řek a potoků s rychle proudící vodou a kamenitým nebo šterkovitým dnem. Žije v malých hejnech u krajů mělkých vod. Pro ochranu tohoto druhu je nutné respektovat ekologii našich řek. Spočívá v dodržování obecných zásad ochrany přírody, zejména pokud jde o znečištění vod průmyslovými podniky. V České republice se vyskytuje jen na řece Bečvě a jejích přítocích.

MĚKKÝŠI

vrkoč Geyerův, vrkoč útlý, vrkoč bažinný, perlorodka říční, velevrub tupý, svinutec tenký

Perlorodka říční

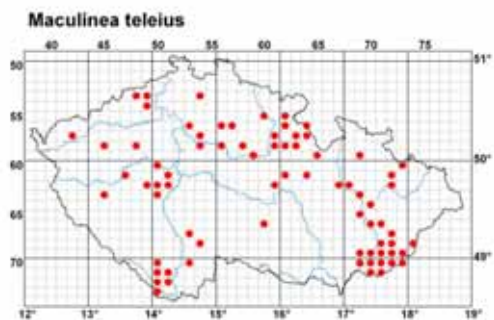
Obr.17 Obr.17 Perlorodka říční

Tento vzácný kriticky ohrožený mlž se vyskytuje v potocích a řekách s čistou vodou. Perlorodka u nás byla zjištěna jen na několika málo lokalitách. Na Šumavě, v Pošumaví, v Krušných horách a na Českomoravské vrchovině. Záchrana perlorodky říční spočívá v ochraně celých povodí, kde se tyto doposud vyskytují.

MOTÝLI

hnědásek osikový, modrásek očkovaný, ohniváček černočárý, modrásek bahenní, hnědásek chrastavcový, bourovec trnkový, přástevník kostivalový, žluťásek barvoměnný, bělásek východní, ohniváček rdesnový, modrásek stepní

Modrásek očkovaný

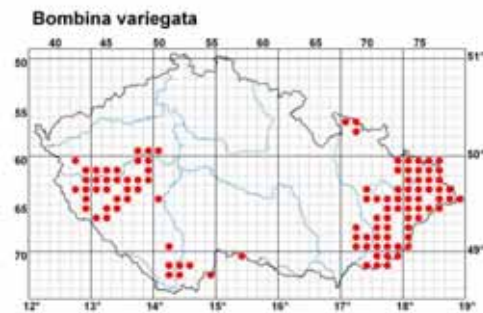
Obr.18 Modrásek očkovaný

Bioindikační druh podmáčených nehnojených luk, především v nižších nadmořských výškách. Dospělci se vyskytují od června do srpna. Ekologicky je velmi podobný příbuznému *Maculinea nausithous*, kterého většinou na lokalitách doprovází. Ohrožení spočívá především v likvidaci vlhkých krvavcových luk jako vhodných biotopů melioracemi, hnojením či sukcesí.

OBOJŽIVELNÍCI

čolek velký, čolek dravý, kuňka ohnivá, kuňka žlutobřichá, čolek podunajský, čolek karpatský

Kuňka žlutobřichá

Obr.19 Kuňka žlutobřichá

Častěji se vyskytuje ve vyšších polohách, kde obývá, jezírka, vodní plochy v lomech a pískovnách, v lesních zatopených příkopech a kalužích. K velkému úbytku kuňky došlo díky prováděním velkých změn vodního režimu v přírodě. Těmito zásahy jsou asfaltové komunikace a odvodňování a zatrubňování příkopů podél nich, regulace potoků, meliorace a odvodňování luk. Jedinou ochranou této žáby je přirozené hospodaření na rybnících a vodních nádržích bez jedů a chemie a silného znečišťování vody a jejich okolí.

PLAZI

Želva bahenní

Obr.20 Želva bahenní

Želva bahenní je v České republice přísně chráněna. Obývá prohřáté mělké stojaté vody s bohatou vegetací. Většinu života tráví ve vodě a v její bezprostřední blízkosti. Její populace u nás stále klesá protože naše území je na okraji jejího působení (žije převážně v jižní Evropě). Podle zákona patří u nás mezi kriticky ohrožené druhy. Oficiální průzkumy výskyt želvy bahenní na našem území nepotvrdily, avšak objevují se případy, kdy byla vícekrát spatřena na jižní Moravě. Pro její ochranu je třeba zachovávat původní přírodní biotopy v místech jejího předpokládaného výskytu.

ROVNOKŘÍDLÍ

Saranče

Obr.21 Saranče

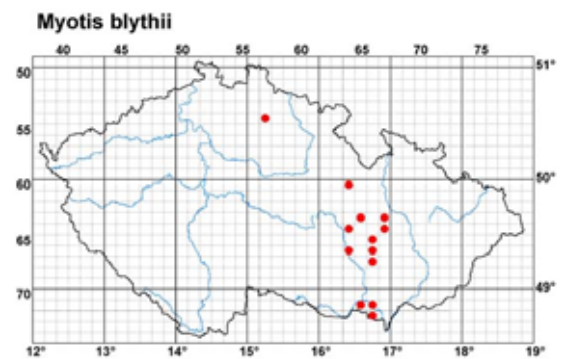
Jeho výskyt je u nás omezen. Sdržuje se na jižních a jihovýchodních svazích těchto lokalit. Hlavně na písčinách, skalních a srašových stepích a teplých, suchých místech bez

vegetace. K úbytku sarančat dochází vlivem zarůstání jeho přirozeného prostředí např. borovicovými a akátovými porosty.

SAVCI

vrápenec malý, vrápenec velký, netopýr východní, netopýr černý, netopýr pobřežní, netopýr brvitý, netopýr velkouchý, netopýr velký, sysel obecný, bobr evropský, vlk, medvěd hnědý, vydra říční, rys ostrovid, tchoř stepní

Netopýr východní

Obr.22 Netopýr východní

Naše republika je okrajovou částí (severní) působiště tohoto teplomilného jeskynního druhu. Vyskytuje se na jižní Moravě v podzemních štolách a jeskyních, ale také na teplých půdách obytných domů. Jeho lovištěm jsou otevřené travní krajiny. V době přeletu se někteří jedinci zatoulávají výše na sever. Hlavním problémem ohrožení tohoto druhu u nás je uzavírání podzemních prostor a rušení na zimovištích.

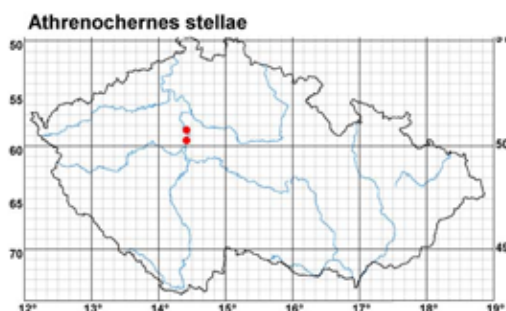
Medvěd hnědý

Obr.23 Medvěd hnědý

Medvědu hnědému vyhovují různé druhy prostředí, jako lesy, stepi a tundry s dostatkem především rostlinné potravy (bobule, semena, oříšky), ale i hmyzu a ryb. Na našem území se vyskytuje jen v oblasti Beskyd. Jeho výskyt byl prokázán značením si svého teritoria (vykousaná a servaná kůra na stromech až do výšky 2,5m).

ŠTÍRCI

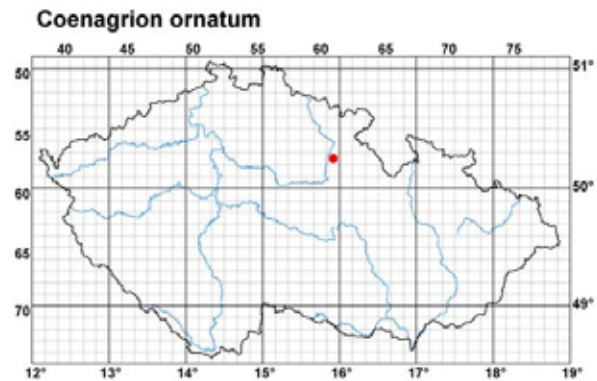

Výskyt těchto živočichů je znám pouze ze dvou lokalit v Praze.

- VÁŽKY

klínatka rohatá, vážka jasnoskvrná, šidélko ozdobné

Šidélko ozdobné

Obr.24 Šidélko ozdobné

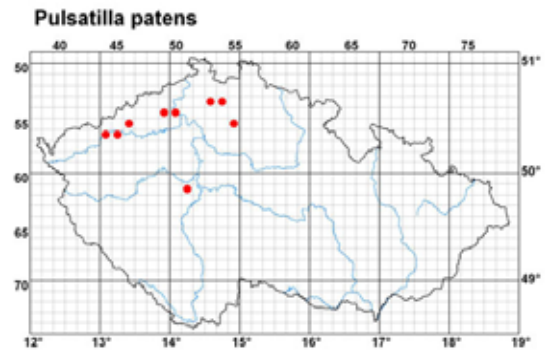
Šidélko ozdobné žije v okolí stojatých a pomalu tekoucích vod. V minulosti bylo považováno na našem území za vymizelé. Dříve se vyskytovalo na jihu Čech a Moravy. V současné době jsou oficiálně potvrzeny dvě oblasti výskytu ve východních Čechách.

2.3. ROSTLINY

CÉVNATÉ ROSTLINY

vláskatec tajemný, lněnka bezlistenná, koniklec otevřený, matizna bahenní, včelník rakouský, popelivka sibiřská, sinokvět chrpovitý, žabníček splývavý, puchýřka útlá, střevíčník pantoflíček, hlízovec Loeselův, pelyněk jihomoravský, rožec kuřičkolistý, kuřička Smejkalova, koniklec velkokvětý, všivec krkonošský pravý, zvonek jesenický, lipnice jesenická, sleziník nepravý, hadinec nachový, zvonovec liliolistý, zvonek český, hvozdík písečný český, hvozdík Lumnitzerův, hvozdík moravský, pcháč žlutoostenný, srpice karbinolistá, stařinec dlouholistý moravský, katrán tatarský, hořeček český, kavyl olýsalý, mečík bahenní, kosatec skalní písečný, jazýček jaderský, oměj tuhá moravský, svízel sudetský

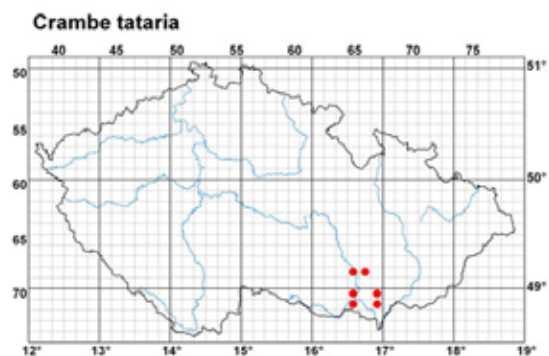
Koniklec otevřený

Obr. 25 Koniklec otevřený

Koniklec otevřený roste na výslunných místech jako jsou skalní stepi, travnaté stráně a pískovcové skalky, také v prosvětlených borovinách s řídkým travinným porostem. Na našem území se vyskytuje hlavně v severní části Čech. Patří k rostlinám, které kvetou časně z jara. Ohrožení koniklece spočívá v zarůstání jeho lokalit dřevinami, zahušťování travnatých ploch. Tyto změny se nejvíce projevují na stanovištích s hlubšími půdami než na skalách.

Katrán tatarský

Obr. 26 Katarán tatarský

Roste ve vápnatých a minerálně bohatých půdách, které se vyskytují na prosluněných stepních stráních, a nižších pahorkatinách s teplým podnebím. Udrží se také

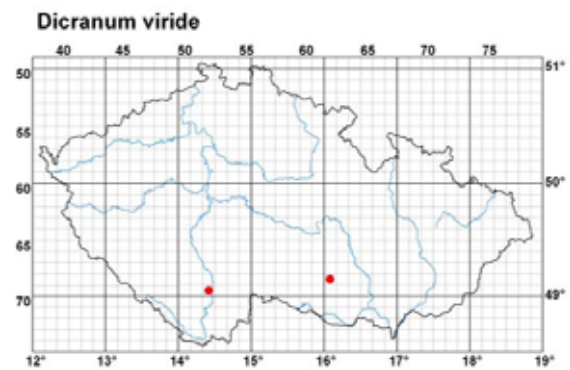

v polních oblastech, na mezích, vinicích a zahradách. Kvete na jaře. Rozmnožuje se svými plody pomocí větru.

MECHOROSTY

mozolka skalní, dvouhrotec zelený, šikoušek zelený, srpnatka fermežová

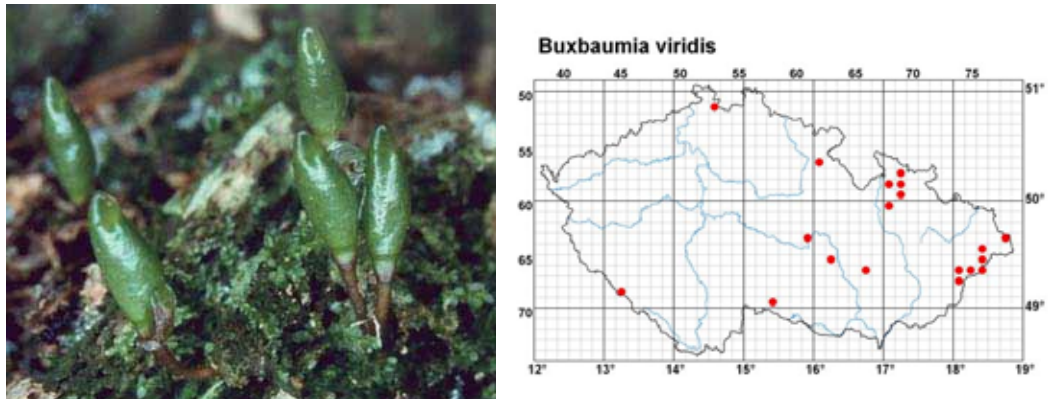
Dvouhrotec zelený

Obr. 27 Dvouhrotec zelený

Tyto mechy se vyskytují v listnatých a smíšených lesích s vysokou vlhkostí, na ztrouchnivělých kmenech stromů, na nevápnitých skalách v nižších nadmořských výškách. Roste raději na zásaditém podkladu s větším obsahem živin. U nás se vyskytuje pouze na několika místech v Jihočeském kraji a v kraji Vysočina. Díky hromadnému kácení a vytěžování našich lesů, a znečišťování ovzduší dochází k úbytku tohoto druhu mechu u nás. [Franklová, H., Kučera, J. (2005): *Dicranum* Hedw. – dvouhrotec (Verze 1.4.). Štechová, T. (2005): Ekologická studie druhu *Hamatocaulis vernicosus* (Amblystegiaceae, Bryopsida) a návrh managementu na jeho lokalitách.]

Šikoušek zelený

Obr. 28 Šikoušek zelený

Roste na pařezech, tlejících stromech a kládách, ve vlhkém prostředí polostinných a stinných horských smíšených lesů. Je citlivý na vysoušení jeho podkladového substrátu. V případě dostatečné vlhkosti vzduchu se může vzácně vyskytovat i ve smrkovinách. S odstraňováním padlých kmenů a trouchnivějících pařezů klesá výskyt toho mechu. Proto by u nás nemělo docházet ke zbytečnému kácení a likvidaci padlých stromů, které by způsobily větší přístup světla na tato stanoviště.

3. BESKYDY

Beskydy patří svojí rozlohou mezi jednu z největších evropsky významných oblastí v České republice, která byla zároveň vyhlášena Chráněnou krajinnou oblastí. Toto území je také zařazeno do soustavy Natura 2000, která se zabývá ochranou významných a nejvíce ohrožených druhů rostlin, zvířat a přírodních stanovišť na území Evropské unie. Celé území CHKO Beskydy je vyhlášeno jako **evropsky významná lokalita „Beskydy“** a zároveň na tomto území jsou vyhlášeny dvě **ptačí oblasti** – na jihu je to **„Horní Vsacko“**, na severu **„Beskydy“**.

Tuto oblast jsem si vybrala k podrobnějšímu rozpracování právě proto, že je chráněna nejen v rámci soustavy Natury 2000 ale obsahuje i spoustu vzácných živočichů, rostlin a částí přírody v rámci celé České republiky. K území Beskyd mám velmi blízký vztah i proto, že se zde nachází mé bydliště.

„Beskydy - krajina horských hřebenů, hlubokých údolí, zurčících potoků a říček,

rozlehlých lesů, rozkvetlých strání a starobylých dřevěnic. Krajina, která u nás nemá obdoby, neboť zde končí a zároveň dosahuje nejvyšších nadmořských výšek na našem území karpatský horský oblouk – zelená páteř střední Evropy“.

Obr.29 Krajina Beskyd

3.1. PTAČÍ OBLAST „BESKYDY“

Ptačí oblast Beskydy je hnízdištěm 17 druhů ptáků, uvedených ve směrnici Evropské unie. Deset druhů z nich jsou vyhlášeny jako hlavní předmět ochrany pro tuto ptačí oblast. Jsou to :

Čáp černý – zdržuje se u nás 5-7 měsíců. Obývá lesy v blízkosti vodních toků. Rád vyhledává k hnízdění opuštěná hnízda dravců. V minulosti byl u nás vyhuben, v polovině 20. století se začal opět vracet na Moravu.

Datel černý – žije u nás ve všech větších lesních komplexech ve vyšších polohách. Rád požírá dřevokazné mravence, k nimž si v napadených stromech protesává hluboké dutiny, které pak slouží jako obydlí jiným ptákům.

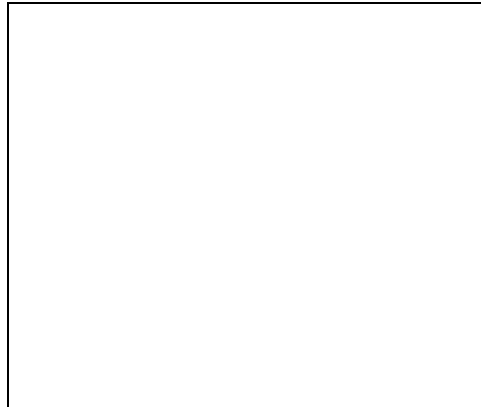
Datlík tříprstý – zachoval se u nás jako zbytek zvířeny doby ledové. Je možné ho spatřit ve starých pralesovitých porostech ve vyšších nadmořských výškách. Toto území neopouští ani v zimě.

Jeřábek lesní – vyhledává členité a patrovitě listnaté lesy s bohatým podrostem keřů. Hnízdí na zemi, živí se hmyzem, pupeny stromů a lesními plody.

Kulíšek nejmenší – nejmenší evropská sova obývá dostatečně světlé jehličnaté a smíšené lesy v horských oblastech.

Lejsek malý – pohybuje se v korunách stromů starých bukových lesů horského typu. V Beskydech je zaznamenán nejvyšší jeho výskyt.

Tetřev hlušec – potřebuje staré mezernaté porosty s jehličnany s podrostem borůvek a jiných lesních plodů. Je na prostředí ještě náročnější než většina ostatních „naturových“ druhů. Patří mezi kriticky ohrožené druhy. U nás se vyskytuje kromě Beskyd jen na Šumavě.

Obr.30 Samec Tetřeva hlušce

Puštík bělavý – velmi vzácná sova, která se vyskytuje kromě Beskyd jen na Šumavě. Hnízdí v pralesovitých jehličnatých a smíšených lesích na pahýlech stromů.

Strakapoud bělohřbetý – nejvzácnější náš šplhavec žije ve starých listnatých lesích, nejčastěji v bučinách. Většina z nich žije právě v Beskydech.

Žluna šedá – hnízdí nejen v nížinách, ale i v horských listnatých lesích, parcích a zahradách. Není hojná, ale je rozptýlená na celém území ČR.

Další druhy ohrožených ptáků v lokalitě Beskyd žijí, ale nebyla pro ně zde ptačí oblast vyhlášena. Protože jsou na území ČR jinde hojnější, byly pro jejich ochranu zřízeny jiné ptačí oblasti. Jsou to : ledňáček říční, lejsek bělokrký, pěnice vlašská, sýc rousný, včelojed lesní a výr velký.

3.2. EVROPSKY VÝZNAMNÁ LOKALITA „BESKYDY“

Malebná beskydská krajina vznikla soužitím člověka se zdejší přírodou. Zachovaly se zde cenné louky s mnoha vzácnými druhy rostlin a také původní lesy s pralesovitým

charakterem, které dotvářejí přírodní pestrost území. Lesy zde pokrývají přes 70 % plochy. V Beskydech se setkáme s cennými druhy rostlin, živočichů a přírodních stanovišť.

Z **rostlin** jsou zde vzácné :

Střevíčník pantoflíček – orchidej, která roste roztroušeně až vzácně ve světlých lesích, převážně na vápnitých podkladech.

Oměj tuhý moravský – horský druh, který se vyskytuje ve stinných listnatých lesích.

Obr.31 Prudce jedovatý Oměj tuhý moravský

Šikoušek zelený – drobný mech, který je velmi vzácný a roste na padlých kmenech a pařezech.

Z **živočichů** jsou soustavou Natura 2000 chráněny tyto druhy :

Střevlík hrbolatý – vzácný lesní druh, v Čechách již vyhynulý. V Beskydech žije na více lokalitách ve vlhkých místech u pramenišť, močálů a potoků.

Vranka obecná – žije při dně pod kameny v horských a podhorských potocích.

Čolek karpatský – žije hlavně v tůňkách, kalužích, nebo prameništích v jehličnatých a listnatých lesích. Je to náš kriticky ohrožený druh. V ČR žije pouze v Beskydech a Jeseníkách.

Vydra říční – žije podél čistých řek a potoků, kde si hloubí nory. Dříve u nás běžná, nyní téměř vyhubená. Živí se rybami a vodním hmyzem, hlodavci a žábami.

Obr.32 Velmi plachá vydra říční

Kuňka žlutobřichá – obývá většinou kaluže a malé tůně, nebo příkopy a koleje u lesních cest. Má ráda slunná místa, stinným místům se vyhýbá.

Netopýr velký - v létě bývá na půdách velkých budov, v zimě spí v podzemních jeskyních a štolách. Časté rušení při zimním spánku vede k jeho úhynu.

Rys ostrovid – obývá rozsáhlé klidné lesy ve středních a vyšších nepřístupných polohách hornatých oblastí. K lovu rád vyhledává místa s výhledem, např. skály.

Vlk obecný – v minulosti byl u nás vyhuben, nyní se v Beskydech začíná opět vyskytovat. Vlci mají velké teritorium a žijí ve smečkách.

Medvěd hnědý – naše největší šelma, žije hlavně v odlehlých rozsáhlých lesích v kopcovitých oblastech těžko přístupných. Živí se lesními plody, kořínky, hmyzem, požírá zdechliny a loví starší zvěř.

Z prioritních typů **přírodních stanovišť** se v Beskydech vyskytují :

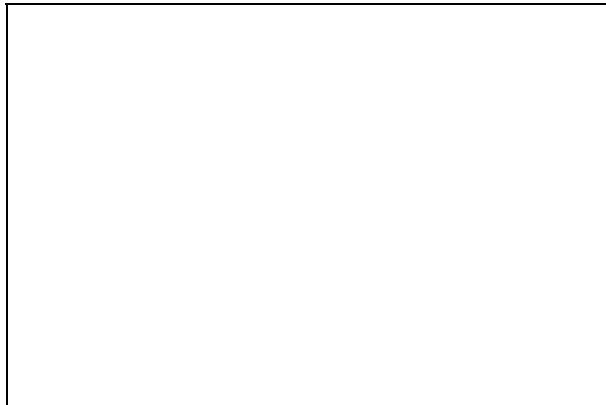
Luční a lesní pěnovcová prameniště – některá prameniště v Beskydech jsou bohatá na obsah vápníku ve vodě. Projevuje se to vysrážením pěnovce (uhličitan vápenatý) na okolí. Vyskytují se zde také určité druhy rostlin jako orchidej kruštík bahenní, nebo skřípinka smáčknutá, dále různé mechy (hruborožec proměnlivý). V Beskydech jsou pěnovcová prameniště vzácná.

Podhorské smilkové trávníky – jsou to nízké trávníky, které rostou na málo produktivních půdách. Na těchto chudých pastvinách roste např. smilka tuhá, tráva s drsnými listy, kociánek dvoudomý, vemeníček zelený nebo prstnatec bezový. Patří zde roztroušené keře jalovců, které dodávají krajině její jedinečnost.

Horské olšiny – rostou od údolí až po horské polohy Beskyd. Tyto lesy jsou dnes už velmi vzácné a rostou v nich převážně olše lepkavá, javor klen a jasan. Jsou charakteristické výskytem horských druhů bylin, např. oměj pestrý nebo pryskyřník platanolistý. Patří k velmi ohroženým druhům přírodních stanovišť, většinou byly zničeny zemědělskou činností a výstavbou komunikací a nahrazeny výsadbou smrků.

Suťové lesy – vyskytují se na špatně přístupných kamenitých a skalnatých místech. Roste zde především jasan ztepilý, javor klen, lípa velkolistá a buk lesní. Pro dostatek živin v půdě zde mohou růst např. měsíčnice vytrvalá a vzácná kapradina jelení jazyk. Tyto lesy jsou ohroženy vysazováním nepůvodních smrkových porostů a těžbou.

Rašelinné a podmáčené smrčiny – vyskytují se na velmi zamokřených půdách ve vyšších polohách Beskyd. V mechovém porostu je hojně zastoupena přeslička lesní a violka bahenní, vzácně se zde může objevit suchopýr pochvatý a sedmikvítek evropský. Pro uchování rašelinných a podmáčených smrčin je nutné dodržovat původní vodní prostředí a růst smrkových porostů.

Obr.33 Smrkový les s rašeliništěm

ZÁVĚR

Příroda je ovlivňována člověkem již od prvopočátku jejího osidlování. Už v těchto dobách byly káceny první lesy, aby mohly vzniknout obydlí osady. Do současnosti se v původní podobě zachovalo velmi málo ekosystémů, jako např. rašeliniště, skalní stepi a některé zbytky pralesovitých porostů. Jinak se na vývoji veškerých společenstev organismů aspoň malou měrou podílel člověk. Ale i tyto poslední zbytky původních ekosystémů již také podléhají negativním zásahům člověka. Protože znečištěvané ovzduší zasáhne každíčký koutek naší země. Již dříve si lidé začali uvědomovat, že je potřeba naši přírodu chránit a proto tuto myšlenku realizovali. A tak začala vznikat první chráněná území a přírodní rezervace.

Vstupem České republiky do Evropské unie nám vznikla povinnost vyhlásit oblasti ochrany ptáků a evropsky významné lokality pro ochranu ostatních druhů živočichů, rostlinstva a vhodných přírodních stanovišť, které jsou zařazeny do soustavy Natura 2000. Některá z těchto území se kryjí s již dříve vzniklými chráněnými krajinnými oblastmi.

Vzhledem k tomu, že je na území ČR již vyhlášeno 38 ptačích oblastí a 863 evropsky významných lokalit, je vidět že práce na projektu Natura 2000 je velmi náročná.

Soustava Natura 2000 neslouží jen k utváření ohrožených oblastí, ale ukazuje také vlastníkům pozemků, jak na nich šetrně hospodařit a podporuje činnosti, které přispívají k zachování stávajících přírodních podmínek.

Podle výzkumů soustavy Natury 2000 je zřejmé, že životní prostředí u nás se začíná zlepšovat, protože některé druhy živočichů a ptáků, které byly v minulosti již vyhubeny, se k nám vrací.

Soustava Natura 2000 je velká šance k zachování společného evropského přírodního dědictví.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Natura 2000 [online]. [cit. 2006-03-14]. <<http://www.natura2000.cz>>
- [2] Natura 2000 [online]. [cit. 2006-05-12]. <<http://www.nature.cz/natura2000-design2/hp.php>>
- [3] Dr. Reinhard Witt, Steinbachův velký průvodce přírodou PTÁCI, GeoCenter 1995
- [4] Prom. biolog Pavel Pecina, CSc., Kapesní atlas chráněných a ohrožených živočichů, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1979
- [5] Beskydy [online]. [cit. 2006-05-29]. <<http://www.ValasskaKrajina.cz>>
- [6] Marie Derková, Petr Wolf, Natura 2000 v CHKO Beskydy, PROprint, Český Těšín 2003
- [7] Vojtěch Bajer, Beskydy – domov evropských ptáků, Kartis + Co, s.r.o
- [8] Vojtěch Bajer, Beskydy – domov evropských živočichů, Kartis + Co, s.r.o
- [9] Vojtěch Bajer, Beskydy, ptáci a Natura 2000, Proprint s.r.o 2005
- [10] Natura 2000 [online]. [cit. 2006-03-03]. <<http://natura.arnika.org/index.shtml>>
- [11] Natura 2000 [online]. [cit. 2006-03-03]. <<http://www.nouzov.wz.cz./natura2.htm>>

Poznámka: Literaturu pod čísly [6], [7], [8], [9] jsem získala od pracovnice Správy chráněné krajinné oblasti Beskydy.

SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV A VYSVĚTLIVEK

Acidofilní – kyselinomilný, žijící v kyselém prostředí

Biotop – charakteristické prostředí určitých organismů

Ekosystém – relativně stabilní soustava neživých a živých složek v určitém čase a prostoru

Lokalita – místo výskytu nebo nálezu druhu, společenstva; obecně určité konkrétní místo

Meliorace – opatření, odvodňování a zavodňování směřující ke zlepšení zemědělské půdy

Nika – soubor specifických podmínek, určujících konkrétní postavení v biocenóze, charakteristické pro každý druh a projevující se specifickým využitím nabízených podmínek; obsaditelné místo v biocenóze

Oligotrofní – s nepatrným obsahem živin, solí a organických látek

Terofyt – jednoletá rostlina

CZ0421003 (příklad) – kód lokality